

Kādēļ Latvijai nepieciešams palielināt atjaunīgās enerģijas resursus?

- Viens no efektīvākajiem veidiem, kā samazināt Latvijas un citu Eiropas valstu atkarību no naftas un gāzes produktiem ir saules radīta enerģija. Tas ir kritiski svarīgi pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā – no zaļās infrastruktūras objektiem, tajā skaitā no saules elektrostaciju izveides, ieguvēji esam mēs visi, jo šādā veidā tiek stiprināta Latvijas enerģētiskā neatkarība.
- Kā liecina pētījumi, ar šodienas tehnoloģijām saules un vēja ražotā elektrība ir vislētākais enerģijas ieguves veids. Attiecīgi, jo vairāk Latvijā tiks izmantota saules enerģija gan privātmājās, gan elektrostacijās, jo tam būs lielāka ietekme uz elektroenerģijas cenas samazinājumu.
- Latvija solārās enerģijas jomā joprojām atrodas pēdējā vietā Eiropas Savienībā, būtiski atpaliekot arī no kaimiņvalstīm, Lietuvas un Igaunijas – pie mums līdz šim saražots par maz zaļās enerģijas. Īpaši vasarā, kad saules ir daudz un ir visi priekšnosacījumi.

Kad Cēsu novadā būs saules elektrostacija?

- Cēsu novada būvvalde 2023. gada 5. septembrī izsniegusi atļauju SES izveidei 8,7 hektāru plašā teritorijā Cēsu novada Priekuļu pagasta "Purmaļos". Vēl šī gada septembrī sāksies SES teritorijas sakārtošanas darbi un purvaino vietu sausināšana. Savukārt nākamā gada pavasarī, tiklīdz būs piemēroti laikapstākļi, tiks uzsākta SES konstrukciju un kabeļlīniju izbūve.
- 2024. gada pavasarī SES teritorijā tiks izvietoti 33 000 saules paneļu, kam sekos saules elektrostacijas testēšana un nodošana ekspluatācijā. Cēsu SES būs pirmā industriāla mēroga saules elektrostacija Latvijā ar kombinētu saules paneļu izvietojumu – tajā apvienots tradicionālais uz dienvidiem orientēto paneļu izvietojums ar austrumu – rietumu izvietojumu, kas SES darbību efektīvāku padara tieši visaugstākā patēriņa stundās, no rīta un vakarā.
- Cēsu SES jauda būs 18,9 MW, un tā gadā saražos vismaz 18 000 MWh elektrības, kas atbilst vairāk nekā 8500 mājsaimniecību vidējam elektrības patēriņam gadā. Attiecīgi ieguvēji no šī projekta ir vismaz 8500 Cēsu novada mājsaimniecību iedzīvotāji, kam būs pieejama "zaļa", saules ražota elektroenerģija.

Kas finansē Cēsu SES projektu?

- Saules elektrostacija ir daļa no Latvijas investīciju fonda "Merito Sustainable Energy Fund I" īstenotā zaļās infrastruktūras projekta. SES izveidē nav izmantots valsts vai pašvaldības atbalsts, subsīdijas; projekts ir tapis par privātiem, vismaz 58 pašmāju investoru līdzekļiem.

Kā saules elektrostacija ietekmē iedzīvotāju labbūtību?

- Ilggadēja SES darbība attīstījās Rietumeiropas valstīs un tajās veiktie pētījumi pārliecinoši norāda, ka SES darbība ir nekaitīga cilvēku, dzīvnieku un kukaiņu veselībai. Turklāt Cēsu SES izmantos augstākās kvalitātes tehnoloģiskos risinājumus, ar kuriem tiek būvētas SES Vācijā, arī tiešā dzīvojamo zonu tuvumā. Cēsu SES projekta izstrādē vērā ņemti apkaimes iedzīvotāju ikdienas paradumi – teritorijas nožogojums veidots tā, lai iespēju robežās saglabātu iedzīvotāju izmantotās takas.
- SES izveide nodrošinās dzīves kvalitātes uzlabošanu tuvējiem iedzīvotājiem – aizaugusi, purvainā teritorija pilsētas pievārtē tiek attīstīta par zaļās infrastruktūras objektu. Liela uzmanība gan būvniecības procesā, gan SES darbības laikā tiks pievērsta vides aizsardzībai un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai – saules elektrostacijas teritorijā

atradīsies dabīga pļava ar īpaši veidotām kukaiņu un dzīvnieku mājvietām, tāpat teritorija būs pieejama vietējo saimnieku bišu saimju un aitu ganāmpulku vajadzībām.

- SES iekārtas neizstaro nekādu radiāciju. Tieši otrādi, saules paneļi uztver saules radiāciju un ar tās palīdzību pārvērš to elektroenerģijā.
- Elektrība no saules paneļiem un pārraide uz elektrotīklu veido ļoti vāju elektromagnētisko lauku, kas ir būtiski zemāks par lauku, kādu ikvienam mājoklī veido bezvadu internets un mobilā tālruņa tieša klātbūtne. Šādu, zema līmeņa elektromagnētisko lauku iedarbība ir plaši pētīta, un nav pierādījumu, ka tā būtu kaitīga cilvēka veselībai
- SES invertoru dzesētāji tiek dzesēti ar gaisu. Dzesētāji nerada skaņu, kas pārsniegtu Latvijas Republikas spēkā esošajos tiesību aktos pieļaujamo, un tas ir vairākkārtīgi zemāks nekā tuvumā esošo ielu radītais troksnis. Maksimālās noslodzes laikā invertori tiešām rada nelielu skaņu, taču, lai to dzirdētu, ir jāatrodas tiešā invertora tuvumā, kas nav iespējams, jo parks ir iezogots. Turklāt ražošana notiek tikai diennakts gaišajā laikā.
- Katram saules paneļu galdam ir zemējums atbilstoši būvnormatīviem un paneļu ražotāju instrukcijām, kas pasargā no aizdegšanās riskiem zibens spēriena rezultātā.

Vai saules elektrostacijas ražotā elektrība būs lētāka?

- “Merito” fonda finansētās SES Cēsu novadā un citviet Latvijā tiek attīstītas ar pieslēgumu sadales infrastruktūrai, tādējādi elektroenerģijas ražošana notiek tuvu tās patērētājiem – reģionālo pilsētu iedzīvotājiem un uzņēmumiem.
- Ekonomiskais ieguvums no Cēsu SES ir gaidāms ar laiku – Cēsu novada iedzīvotājiem nākotnē būs pieejamāka lētāka elektroenerģija, ko saražos Cēsu SES. Jo ātrāk Latvijā būs attīstīta zaļās elektroenerģijas ieguves infrastruktūra (jo vairāk būs saules elektrostaciju, kā arī vēja parku), atjaunīgajiem energoresursiem sasniedzot citu ES valstu apjomu, arī elektroenerģija cena pazemināsies.
- Cēsu SES projekts arī sniedz iespēju ar laiku izveidot tiešo pieslēgumu pašvaldības iestādēm un uzņēmumiem, kā arī piesaistīt energoietilpīgas ražotnes.